

K zohledňování předmětu činnosti klienta

- Předpis
- zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (**AMLZ**)
  - vyhláška č. 67/2018 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (**AML vyhláška**)
- Ustanovení
- § 8 odst. 7, § 9 odst. 2 písm. a) a c) a § 21 AMLZ
  - § 4 až 11 a § 18 AML vyhlášky

Otázka

Jakým způsobem a v jakém rozsahu musí povinné osoby zohledňovat předmět činnosti klienta?

Odpověď

Povinná osoba musí vždy zohlednit všechny předměty činnosti klienta, který je právnickou osobou nebo podnikající fyzickou osobou. V praxi k naplnění této povinnosti zpravidla postačí, pokud povinná osoba zjistí a zohlední alespoň předměty podnikatelské činnosti zapsané v obchodním, živnostenském či jiném rejstříku.

V případě, že některý z předmětů činnosti klienta bude spojený s vyšším rizikem praní peněz či financování terorismu, musí v návaznosti na AML vyhlášku povinná osoba vždy zjistit širší rozsah dodatečných informací ohledně klienta a obchodního vztahu; a zvážit uplatnění dalších případných opatření k řízení identifikovaného rizika.

Povinné osoby musí nastavit své procesy způsobem, který zajistí účinné řízení rizika zneužití jejich činnosti k praní peněz a financování terorismu (mj. § 21 AML zákona a § 6 a násl. AML vyhlášky). K naplnění této povinnosti je nezbytné, aby povinná osoba plně znala a rozuměla rizikům, kterým je vystavena (a následně přijala odpovídající opatření). Při posuzování a řízení rizik spojených s jednotlivými obchody a obchodními vztahy povinná osoba tedy vezme v potaz všechny relevantní faktory, které by mohly mít na riziko spojené s obchodem či obchodním vztahem vliv. Zároveň za účelem zajištění minimálního standardu stanoví AML zákon i AML vyhláška řadu kritérií, která musí být pro účinnou implementaci opatření na základě rizikově orientovaného přístupu povinnými osobami vždy aplikována.

V návaznosti na požadavek § 9 odst. 2 písm. a) a c) AML zákona ve spojení s § 11 odst. 3 AML vyhlášky musí povinná osoba zjistit všechny předměty činnosti svého klienta¹ a porozumět jim. Zde doplňujeme, že předmětem činnosti podle AML vyhlášky je třeba rozumět činnosti, které klient soustavně vykonává, nebo u kterých lze takový soustavný výkon předpokládat. V typickém případě musí povinná osoba zohlednit alespoň předměty podnikatelské činnosti zapsané v obchodním, živnostenském či jiném rejstříku.²

Tento požadavek je předpokladem pro to, aby povinná osoba byla schopná porozumět obchodu či obchodnímu vztahu a identifikovat případnou podezřelou

¹ Pro potřeby tohoto stanoviska se „klientem“ rozumí klient, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou (v souladu s § 11 odst. 3 AML vyhlášky).

² Formulace vyhlášky navazuje na § 120 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník: „Do veřejného rejstříku se o právnické osobě zapisuje alespoň den jejího vzniku, den jejího zrušení s uvedením právního důvodu a den jejího zániku, jakož i její název, adresa sídla a předmět činnosti.“ Tento výklad rovněž je v souladu s účelem předmětného ustanovení, kterým je předcházení zneužívání právnických osob a právních uspořádání bez právní osobnosti k nelegální činnosti. Odůvodnění AML vyhlášky k tomu uvádí mj, že „důsledná identifikace a kontrola klienta by měla sloužit k tomu, aby se instituce ujistila, že skutečně rozumí formě, struktuře a činnosti právnických osob a právních uspořádání bez právní osobnosti“.

aktivitu. Zároveň se jedná o faktor, který může zásadně ovlivňovat rizika spojená s daným klientem, a je tedy nezbytné jej zohlednit při posouzení rizik i nastavení navazujících opatření k jejich řízení (opět za účelem zajištění, že bude případná podezřelá aktivita identifikována).

Povinná osoba ve svém hodnocení rizik provede úvahu nad tím, které předměty činnosti jsou obecně spojeny s vyšším rizikem, aby následně nastavila své procesy způsobem, který bude tato rizika účinně řídit. Ačkoliv právní předpisy seznam rizikových činností neobsahují, povinné osoby při stanovení tohoto seznamu musí vycházet z národního hodnocení rizik, materiálů FAÚ, obecných pokynů evropských orgánů dohledu, atd. (viz § 4 a 5 AML vyhlášky stanovující informace a standardy, které povinné osoby zohlední při přípravě svých vnitřních předpisů).

U klienta, jehož předmět činnosti je rizikový, provádí povinná osoba v návaznosti na § 9 odst. 4 písm. b) AML vyhlášky zesílenou kontrolu klienta (tedy uplatňuje přísnější opatření). Povinná osoba musí vždy zohlednit všechny podnikatelské předměty činnosti klienta. Předmětné ustanovení však ponechává na uvážení povinné osoby, jaká konkrétní navazující opatření vůči klientovi s rizikovým předmětem činnosti přijme, a jako jedinou kogentní povinnost stanoví, že musí alespoň zjistit širší rozsah informací ohledně klienta, obchodu a obchodního vztahu. Toto opatření slouží k tomu, aby povinná osoba důkladně rozuměla povaze klienta i obchodního vztahu a tím i přes existující potenciální vyšší riziko zneužití k praní peněz a financování terorismu (z důvodu rizikového předmětu činnosti) vyloučila případné podezření.

Pokud je povinná osoba na základě obdržených informací přesvědčena, že v daném případě riziko zvýšené není (zejm. pokud zjistí, že klient tento předmět činnosti fakticky nevykonává - a pokud neplyne riziko již ze samotného rozporu mezi zapsanou a fakticky vykonávanou činností), pak nemusí přijmout další opatření (kterým by v případě obchodního vztahu byla např. kategorizace klienta ve skupině s vyšším rizikem za účelem trvalé aplikace přísnějších opatření vůči klientovi). Povinná osoba v souladu s § 8 odst. 7 AMLZ a § 7 odst. 3 AML vyhlášky zajistí aktualizaci údajů získaných v rámci kontroly klienta tak, aby byla případně schopná identifikovat a následně reagovat na (i faktickou) změnu tohoto stavu.

Tyto postupy a uvážení provedené povinnou osobou musí být zrekonstruovatelné (§ 18 AML vyhlášky), musí být tedy dohledatelné, že povinná osoba posoudila riziko spojené se všemi předměty činnosti, a odůvodnění přijatého navazujícího postupu.

Povaha odpovědi Tato odpověď vyjadřuje názor pracovníků České národní banky. Soud a případně i bankovní rada České národní banky mohou zaujmout odlišný názor.

Kontaktní osoba: Kateřina Pscherová, katerina.pscherova@cnb.cz

Datum: 20. května 2019